

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrto leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petstovrste za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Vlada in poljedelstvo.

Vlada je predložila državnemu zboru proračun za l. 1907. Nas najbolj zanima, koliko hoče vlada izdati za poljedelstvo. Vseled tega si moramo ogledati proračun poljedelskega ministrstva za prihodnje leto.

Ves proračun poljedelskega ministrstva znaša 27.476.193 kron. Tuda ne smemo misliti, da vsi ti milijoni pridejo neposredno poljedelskemu prebivalstvu v korist. Tako si poljedelsko ministrstvo samo za svoje uradne potrebe vzame 1.602.056 kron.

Za poljedelsko šolstvo se izda malo, samo 726.430 kron. To je kričeč dokaz, kako malo skrbi naše poljedelsko ministrstvo za poljedelsko šolstvo. Za druge panoge šolstva, ki kmata nič ne koristijo, se izdaje na milijone in milijone, le kmečko šolstvo se zanemarija in zapostavlja. Država vse šole za druge stanove sprejema v svoje okrilje, a kmečkih šol se brani. Kaj naj rečemo, če vidimo v proračunu, da skrbi poljedelsko ministrstvo samo za 7 šol, oziroma preiskuševališč?

Za pospeševanje poljedelskega in gospodarskega pouka se bo izdalo 1.368.000, torej samo za 13.000 kron več kakor l. 1906.

Nadalje je proračunjeno za	
naravnostno podporo	K 6.405.950
in sicer	
za združništvo	950.000
razstave	70.000
melioracije (izboljšanje)	2.000.000
rastlinstvo	490.000
vinogradništvo in sadjarstvo	308.000
konopljarstvo	230.000
nasajanje gozdov	600.000
živinorejo	1.030.000
mlekarstvo	320.000
drobnico	447.450
svilorejo	30.000
planinarstvo	130.000

Melioracije se imenujejo taka podjetja, ki merijo na to, da se zemlja zboljša in postane rodovitnejša n. pr. osuševanje močvirja, napeljava vode, majhne regulacije vod itd. Med rastlinstvo, za kojega pospeševanje se dobiva državna podpora, spada tudi hmelj. Nasajalci novih vinogradov in sadjarska društva d. bjo podporo iz zaklada za vinogradništvo in sadjarstvo. Podpora za nasajenje gozdov je namenjena za Primorsko in Dalmacijo. Podpore za živinorejo dobijo živinorejske zadruge in občine, podpore za mlekarstvo mlekarke zadruge. Vsaka tozadevna prošnja se mora nasloviti na: Visoko c. kr. poljedelsko ministrstvo. Tako naslovljene in za ministrstvo spisane prošnje se lahko vpošljejo poslancem, da jih izročijo in podpirajo pri ministrstvu.

Za poljedelski svet (odbor), za poljedelske poročevalce, ki opazujejo poljedelsko gibanje po drugih državah, za statistiko in za mednarodni poljedelski shod, za uničevanje trtne uši, za brezobrestna posojila itd. se bo izdalo okoli šest milijonov kron.

Za konjerejo (žrebčarne) se bo izdalo štiri in pol milijona, za veterinarstvo (živozdravništvo) blizu štiri milijone, ostalo pa se bo izdalo za nadzorovanje deželnih poljedelskih podjetij, za gozdarstvo, rudarstvo itd.

Ko bo prišel proračun poljedelskega ministrstva v državni zbor in na razpravo, slišali še bomo gotovo natančnejše kritike o proračunu.

Politični ogled.

Obmejne občine in volilna preosnova. Občina Ščavnica in Kat. politično društvo za šentlenartski okraj je vposlalo državni zbornici prošnje, da se vse slovenske občine radgonaške in emureškega okraja priklapijo slovenskim volilnim okrajem. Poslanec dr. Korošec je izročil te zahteve v seji dne 16. oktobra zbornici ter predlagal, da se v polnem obsegu tiskajo in pridenejo sejinemu zapisniku.

Predlog se je sprejel. Občine in politična društva, posnemajte!

Slovanska zveza se je v več sejah posvetovala o političnem položaju in o dvetretjinski večini, s katero bi se po želji Nemcev naj zabramila druga razdelitev volilnih okrajev.

V volilnem odseku razprava o volilni preosnovi počasi napreduje. Če se volilna preosnova ne spravi pod streho do konca decembra, ko poteče postavljeni rok državnega zbora, namerava vlada podaljšati ta rok za tri mesece.

Državni zbor. V seji dne 12. t. m. sta interpellirala poslance dr. Voušek in dr. Korošec železniškega ministra zaradi železniškega predora v Savi, ki je premajhen, valed česar ne more pri narasli vodi požirati vse vode, kar povzroči povodenj. — Poslanec dr. Korošec je vprašal poljedelskega ministra, zakaj ne odgovori na njegovo interpelacijo zaradi ustanovitve podružnic c. kr. kmetijske družbe štajerske na Sp. Stajerju. — Zaradi podpore po nimah poškodovanih posestnikov v Sobotici, Tinjah in Straški gori so vložili nujne prošnje poslanci: Robič, dr. Voušek in dr. Korošec. — V torkovi seji dne 16. t. m. se je nadaljevala razprava o lekarniškem zakonu. — Zaradi dvetretjinske večine še dosedaj ni prišlo do sporazumljenja med Slovani in Nemci.

Zastopstvo manjšin v delegacijah. Nemški poslanec Sylvester je predlagal, da se zagotovi nemškim manjšinam na Češkem in Moravskem primerno zastopstvo v delegacijah. Isto je pa zahteval tudi naš poslanec dr. Korošec za slovenske manjšine na Štajerskem, Koroškem in Primorskem. Jednaka pravica za vse prošnje. Če hočejo Nemci to ugodnost uživati, morajo jo privoščiti tudi Slovani.

Državni proračun za leto 1907. Dne 12. t. m. je predložila vlada državni zbornici proračun za leto 1907. Iz njega posnemamo nekaj najvažnejših postavk. Celoletni izdatki so proračunani na 1.890.871.352 K, dohodki pa na 1.892.501.082 K.

LISTEK.

Ovadu.

(Konec.)

„Torej skličite občinske odbornike k seji!“

„Saj res, prav imate“, reče župan, „Haj Ivan, skoči h služabniku Nošku, naj pokliče občinske moše v posvet. Naroči mu, da naj tudi Primec gotovo pride, ker on se posebno razume na take stvari. — Midva pa, Primož, pojdiva pogledat ptička, možem moram vendarle povedati, da sem ga tudi sam videl.“

Pol ure še ni minulo in že je bil cvet novorojenih občinskih moš zbran pri županu v posvet. Župan jim kar na kratko pojasni stvar ter jih vpraša, kaj naj občina stori v tem slučaju. — Može so večinoma molčali, najbolj glasen je bil Primec:

„Meni se pač zdi, da bi utegnil Primož imeti prav, da je to kak Lahon ovadu in sramota bi bila za nas, ko bi mu ravno naša občina služila v njegove zlobne namene. — Kaj bi nam rekli Staroselci — kaj gospoda v mestu? Nekaj se mora storiti.“

Temu se je seveda pridružil Primož ter v groznih besedah popisoval kazni, ki bodo zadele občinske moše, ako vsled njih krivde uide ovadah in izda sovražniku naše ceste in prelaze čez naše gorovje. Drugi može pa so, kakor se večinoma godi, menili, da naj se vse zgodi, kakor oče župan meni, da je prav.

„Najbolje bo“, pravi Primec, „ako gremo vsi skupaj nad ovadbo ter ga vjamemo in v občinski hiši zapremo toliko časa, da pridejo orožniki po sleparja. Ti bodo že vedeli, kaj storiti s takim nevarnim ptičem.“

„Saj res“, so dejali drugi može, katere je tudi gnala radovednost, „najbolje bo, da vsi gremo in sicer kar precej gremo.“ — In končana je bila izredna občinska seja v županovi hiši, ki se je nadaljevala za kapelico na prostem.

Tam za kapelo pa je mirno sedel mlad mož, lepo črno oblečen. Dolgi lasje so se mu vaipali izpod slamnika na ramena. Pred seboj je imel visoko stojalec, na desni strani po tleh je imel razne barve, čopiče, na levi strani pa mnogo porisanih papirjev. V rokah pa je imel debel svinčnik ter z njim zarisaval po papirju, razloženem na stojalu.

Zamišljen v svoje delo niti ne opazi, da se mu bliža cela kopa ljudij in to samih mož. Kar naenkrat ga obstopijo. Primož se vstopi ravno predenj ter mu zabrani pogled na bližnji hrib, ki ga je tedaj prerisaval.

Mladi mož je menil, da so prišli k njemu radovedni gledalci, zato se jim nasmeje ter prijazno reče:

„No može, ali so Vam všeč moje čire-čare?“

„Lepe so že, lepe“, pravi Primož, „ali pri nas je prepovedano risati take čire-čare.“

„Kaj? Prepovedano? No to bi bil prvi kraj, v katerem bi se mi kaj takega povedalo“, odgovarja mladi tujec.

„Prvi ali zadnji, to nam nič mar“, oglasi se župan, „vi veste, da so sedaj nevarni vojskinci časi, ovaduhov je povsod dovolj. Zato ne zamerite, da se tudi vi nam zdite sumljiv ter da morate vsaj za nekaj časa z nami.“

„Kam naj grem?“

„Z nami!“ zapove župan. „Nosek, le primite tujca in peljite ga z nami.“

„Može, vi se ali norčujete z menoj ali pa mora biti to neljuba pomota...“

„Mi se nič ne norčujemo z Vami, tudi mi nobene pomote“, pravi Primec, „vi greste sedaj z nami, potem vam bodo pa že orožniki povedali, kam da pojdete, kje da sploh je mesto za take ovaduhe.“

„Može“, pravi tujec, „jaz se sicer vklonim vaši volji, a za nasledke ste vi odgovorni.“

Po mnogem pravdanju in razgovarjanju moral je tujec le z možmi v vas k županu. Stvar se je med tem seveda zvedela po celi vasi in pri vsaki hiši, kjer so šli občinski može mimo, imeli so veliko gledalcev.

Tujec moral je pri županu v malo sobico, namenjeno za ječo; pred vrati pa je stražil občinski sluga Nosek ter se prav živo spominjal onih časov, ko je stražil hudodelce-jetnike kot vojak na ljubljanskem gradu.

Tudi učitelj je zvedel, kaj se je zgodilo. Hitel je k županu.

„Kaj pa imate zopet takega, da je cela vas po koncu?“ vpraša župana.

„Poglejte“, pravi župan ter mu pokaže razne slikarije na papirjih.

Današnja številka ima „Naš Dom“ kot prilogo.

Ministrstvo za notranje stvari zahteva 77.202.385 kron (za 2.884.170 K več nego lani). Od teh izdatkov pride na našo deželo: Za vpeljavo plina v okrajno glavarstveno poslopje v Radgoni 700 kron, za železni most čez Dravo v Mariboru 120.000 K, za most čez Savo in Krko pri Brežicah 20.000 K, regulacija Save od Brežic do meje 75.000 kron, regulacija Drave pri Zavrču 64.500 K, za Dravo od Maribora do Središča 29.000 K, za uradna poslopja v Ptuj 3787 K. Učno ministrstvo zahteva 90.460.266 K. (Lani 87.260.902 K.) Za gimnazijske stavbe na Štajerskem 10.500 K, za realne stavbe na Štajerskem 18.400 K, za obrtne šole na Štajerskem 8000 K, za ljudske šole na Štajerskem 20.300 K. Trgovsko ministrstvo zahteva 165.871.640 kron (za 5.581.784 več nego lani). Železniško ministrstvo 304.079.330 K (za 65.168.518 K več od lani). Finančno ministrstvo 680.161.299 kron (za 18.459.392 K več od lani). Poljedelsko ministrstvo 27.476.193 K, k čemur pride še 5.154.892 K za melioracijski zaklad in 3.759.620 K za živino-zdravilstvo (skupaj za 2.321.605 K več od lani). Med vzroki za pomočitev izdatkov se nahaja tudi podpora združništva. Pravosodno ministrstvo pa 76.834.076 kron (1.435.480 K več od lani). Pokojnine znašajo 79.042.154 K (za 3.989.604 K več od lani).

Davki v Avstriji. Direktnih davkov se je vplačalo v naši državni polovici od 1. januarja do konca avgusta 1906 193.428 milijonov kron, za 602 milijonov kron več kakor lani. Na zemljiški davek je odpadlo 26.426 mil. kron (+ 1.300.000 kron), na bišnorazredni davek 4.500.000 milijonov kron (— 66.000 kron), na bišnonajemniški davek 53.650.000 kron (+ 1.480.000 kron), na splošni pridobinski davek 22.900.000 kron (— 405.152 kron), na pridobinski davek podjetij, ki se morajo izkazati z javnimi računi 38.130.000 kron (+ 1.240.000 kron), na rentni davek 5.620.000 kron, na osebno dohodninski davek 33.270.000 kron (+ 1.689.000 kron). Indirektnih davkov je bilo odplačanih od 1. januarja do konca avgusta 1906 508.349.000 kron, 52.409.000 kron več kakor lani. Vžitinski davek je znašal 42.870.000 kron (+ 5.149.000 kron), na vino in mošt 8.110.000 kron, na pivo 52.940.000 (+ 2.530.000 kron) na meso in klavno živino 10.570.000 kron (— 120.256 kron), na sladkor 92.000.000 kron (+ 10.990.000 kron), na petrolej 14.830.000 kron, na kolke 34.780.000 kron (+ 2.300.000 kron), takse 3.830.000 kron, pristojbine 86.400.000 kron (+ 16.570.000 kron), davek na vožne listke 12.000.000 kron, loterija 9.230.000 kron, sol 22.470.000 kron in tobak 111.610.000 (+ 11.280.000 kron).

Na Ruskem se je spremenila revolucija v čisto navadno ropanje in nasilstva: ropi, napadi in umori se vrste dan za dnem in celo pri belem dnevu na očitnih cestah.

Japoneci se hočejo sedaj polastiti rodovitnega otoka Jave. Odkar jim je v vojski proti Rusom tako dobro šlo, jim je greben zelo zrasel. Otok Java leži v Vzhodni Aziji in je last Nizozemske. Po ja-

ponskih delavnicah baje delajo z veliko naglico. Na otoku je že vse polno japonskih ogleduhov in agentov, ki potujejo križem po otoku. V glavnem mestu Jave se dogajajo dan za dnevom dogodki, ki se jim ne more odrekati važnost in pa namen. Japonski mornarji iščejo prepira z nizozemskimi policisti, s katerimi se pretepavajo. V Bataviji in po drugih večjih mestih izkušajo pridobiti japonski agitatorji javno mnenje za japonsko vladu. Posest Jave je za Japonsko važna, ker otok nadvlada morje in bi po svojem bogastvu tudi denarno osamosvojil Japonsko nasproti zahodnim državam.

Ustava na Turškem. Tudi v Turčiji se je pojavila stranka, takimenovana mladoturška stranka, ki deluje na to, da bi postala Turčija ustavna država. Ta stranka obstoji večinoma iz mladih Turkov, ki so študirali na naših šolah. Sultan je dosedaj skrbno zadrževal njih delo. Sedaj pa, ko je sultan zbolel, začela je ta stranka zopet dvigati glavo.

Razne novice.

* Slovenski trgovsko-obrtni žepni koledar za l. 1907 je izšel. Koledar je jako lično izdelan in opremljen, vsebina povsem primerna in izključno strokovna, za vsakega in vsak dan porabna. Ta koledar ni le svetovalec v najrazličnejših zadevah, on bo gotovo postal neizogibno potreben tovariš vsakega slovenskega trgovca, trgovskega zastavljence, pa tudi slovenskega obrtnika. Vsaka vrstica v koledarju je vzeta iz praktičnega trgovsko-obrtnega življenja. Zategadelj ta koledar toplo priporočamo vsem zainteresiranim v naročilo. Koledar je kolekovan z narodnim kolekom družbe sv. Cirila in Metoda in se namerava del čistega dobička pokloniti podpornemu zakladu za onemogle člane slov. trg. društva „Merkur“ v Ljubljani. Cena K 1.—, po pošti K 1.20. Naroči se le pri g. F. Zeleniku v Ljubljani.

* Naborni zavezanci! Dotični, ki pridejo prihodnje leto spomladi k naboru, to so l. 1886, 1885 in 1884 rojeni, se morajo oglasiti pri občinskem uradu svoje občine.

* Še večja draginja. Tovarnarji papirja so sklenili podražiti papir takoj za 5 do 10 %. Tovarnarji stekla na Severočeskem bodo podražili s 1. januarjem 1907 steklo in šleziški tovarnarji platna bodo v kratkem zvišali ceno svojim izdelkom za 5 do 10 %. Istotako bodo podražili rokavice od 40 do 80 %. Usnje se podraži za 20 kron pri 100 kg.

* Prvi valovi liberalne stranke. Iz St. Jurija ob j. ž. nam pišejo: V St. Juriju ob južni železnici smo dobili prvo postojanko nove liberalne stranke. Osnovali so „Knjižnico v St. Juriju ob južni železnici“ in v „Domovini“ (!) razglašajo: „Širjenje klerikalnih političnih načel prepušča (novo društvo) radovoljno našemu „Katoliškemu bralnemu društvu“. Naše bralno društvo sicer nikdar ni širilo klerikalnih političnih načel, ker je nepolitično društvo, namenjeno samo izobrazbi, vendar iz tega razvidimo ne samo, da nova stranka dosledno povsod nastopa z

lažjo, ampak da bo „Knjižnica v St. Juriju ob južni železnici“ namenjena liberalnim načelom, da je njen namen, ločiti družbenike, začeti med njimi boj in zanesti med naše ljudstvo jabolko razdora. Snovatelj „Knjižnice“ niso komaj včeraj prišli v St. Juri, ampak so že dolgo tukaj, za narod bi že lahko mnogo storili, toda ljubezni do ljudstva niso imeli, sedaj še le jih je nova stranka razvnela, strankarske strasti so jih vzbudile. Za to pa je tudi gotovo, da bo njihovo delo namenjeno stranki in strasti, ne pa ljudstvu! Naše bralno društvo pa naj napreduje mirno in pogumno. Na delo!

* Alarm v šoli. V ljubljanski šoli so začeli otroke učiti alarm. Ta vaja ima namreč namen, otroke v slučaju potresa ali požara hitro in v redu spraviti na cesto. Imeli so že poskuse, ki so se dobro obnesli; šola je bila v hipu izpraznjena, ne na bi se pri tem zgodila kaka nesreča.

* Odbor Podpornega društva organistov je imel svojo sejo dne 4. oktobra v Šmartnem na Paki, pri kateri se je sklenilo sledeče: 1.) Pri prihodnjem obnem zboru se stavi predlog, da se premeni § 33 društvenih pravil v toliko, da se rednega uda čaka za zaostalo udmino 2 leta in se še le po preteku 2 let izbriše iz društva. 2.) Poslal je prevzvišenemu knezoškofu zahvalno pismo, ker so se blagovolili pri zadnji škofijski sinodi zavzeti za boljše gnotno stanje organistov. 3.) Določilo se je, da se vrši prihodnji obni zbor dne 22. novembra t. l., na dan sv. Cecilije, v Celju. Ob 10. uri služila se bo v župni cerkvi sveta maša, takoj potem se vrši obni zbor v prostorih orgljarske šole. Natančen spored se še pravočasno naznani. Organisti, na svidenje 22. novembra!

Mariborski okraj.

m Politični shod v Spodnjih Poljčanah. Slovenjebistriško slovensko politično društvo priredi v nedeljo 21. t. m. v Gajšekovi gostilni v Spodnjih Poljčanah javno zborovanje, na katerem se bo posebno razpravljalo o novi volilni postavi in ljudsko-školskih zadevah. Začetek zborovanja je ob 2. uri popoldne. Po zborovanju bo ljudska veselica, pri kateri bo svirala polnoštevila „Narodna godba“ iz Slovenske Bistrice. Kmetje, udeležite se tega važnega zborovanja v velikem številu!

* Osebna vest. Namestniški tajnik pl. Loraug je prestavljen od okrajnega glavarstva v Maribora k okrajnemu glavarstvu v Mürrzusschlagnu, katerega vodstvo prevzame! Hvala Bogu! — Elev evidenčnega urada Oskar Candolini v Gradcu in Julij Reithofer v Mariboru sta premeščena medsebojno.

m V pokoj je stopil nadučitelj Janez Kristl v Slov. Bistrici. Učiteljeval je 35 let na tukajšnji šoli.

m Št. Jakob v Slov. gor. G. Zinauer je otvoril pri nas trgovino z mešanim blagom. Priporočamo to narodno trgovino!

„To ni nič nevarnega“, pravi učitelj, „to so navadne lepe slike naših gor in naših varij. Ta moč mora biti slikar in še prav hvaležni mu moramo biti, da bode pokazal svetu lepoto našega kraja. Slišim pa sedaj, da ste ga zaprli ter poslali po orožnika. Prosim, pustite me za en trenutek k jetniku.“

Nosek nerad, a vendar odpre vrata v sobo in učitelj zagleda v sobi znanega slikarja, ki sedi zamišljen na stolu.

Takoj se vsa stvar pojasni, da ta tujec ni nevaren laški ovaduh, ampak pošten slikar, ki se bo, ako treba, ravno tako navdušen boril proti Lahonu, kakor Novoselski občinarji.

Slikarja so izpustili, a prijemali so tem ostreje Primoža, ki je napravil vse te sitnosti. Šlo je vse to seveda v deveto vas in od tedaj nimajo Novoselci nikoli miru pred svojimi nagajivimi sosedi.

Od tedaj je pa tudi skopnela vsa Primoževa modrost, ki jo je zajemal s čassikov in on ni nikoli več svojim občanom razlagal časniških novic in molčal je zlasti o ovaduhih.

Učiteljeva pisma starišem.

Piše Anton Kosi.

Četrto pismo.

Nadaljevanje.

Nekaj o nadarjenosti naših otrok.

„Vaš fant (vaša deklica) ima dobro glavo, prav lahko se uči!“

Kako prijetno zvone te besede učiteljeve po naših skrbne matere, skrbnega očeta. In kako tudi ne bi? Saj je od večje ali manjše nadarjenosti, zlasti pri dečkih, zavisna čisto tudi boljše ali slabša bodočnost otrokova! Kdo bi se torej ne veselil nadarjenosti svojega otroka! Dar modrosti ali zmožnost „lahko se učiti“ je sicer več ali manj prirojena; otrok jo podeduje po največkrat po svojih stariših, saj je znano, da so prvi pogoji zdravim, dobrim in nadarjenim otrokom zdravi, nadarjeni in dobri stariši sami. „Kakšen oče, takšen sin, kakšna mati, takšna hči“, ta narodna prislovica ni brez pomena. „Moj Bog“, boš rekel, „saj jaz ne morem za to, da nisem zdrav, da nisem nadarjen.“ Nekaj je na tem resnice, a ne vse, zlasti če se pomisli, da v nekatere bolezni človek sam vedoma sili, recimo n. pr. pijanec. Je-li pijanost bolezen? morda začuden povprašaj. Kajpada. Kdor je pijan, je z alkoholom ali špiritom zastrupljen, zastrupljen človek pa ni zdrav. In zdaj sem pri točki, pri kateri bi se rad nekoliko dalje pomudil.

Ne bom sicer trdil, da so vsi otroci pijanih starišev bebi in topoglavci, tudi tega ne, da so otroci treznih starišev vedno in vsi nadarjeni, vendar pa je dokazano — in v tem so zdravniki in dušeslovci enega mnenja —, da ima večina otrok, ki v svojem duševnem razvoju zaostaja ter v šoli le slabo napreduje, stariše, ki so udani strasti pijančevanja.

V tem oziru so torej stariši čisto sami krivi slabi nadarjenosti svojih otrok. Vzglodov za to najdemo v vsakdanjem življenju več nego dovolj. Ne-

srečno žganje igra tudi tukaj kaj žalostno ulogo. Naj navedem tukaj besede našega neumrljivega Slomškega, kojemu je bila duševna blaginja našega priprostega ljudstva tako zelo pri srcu, da je z go-rečo besedo svaril pred vsem, kar bi utegnilo istemu v katerem si bode oziru škodovati.

Kot škof je pisal Slomšek l. 1851 v svojem pastirskem listu o žganju in njega pogubnem uplivu med drugim sledeče: „Žganje kvari človeški rod in stori ljudi na duši in telesu siromake in sirote po tistih krajih, kjer se ljudje v žganje zgubijo. Otroci nosijo pregreho svojih starišev in so črvivemu sadju podobni, bolehai na telesu, ubogi na duhu. Skušnja uči, da je dete že maternege mleka pijano, kojemu žganjepivka prsi da . . . Otroci od žganja že v mladih letih bolehai, so trde glave, trmaste volje in se ne dajo učiti; nimajo veselja do molitve, ne do dela. Ni še dolgo, kar je umrl mož, ki je več let žganje pil, pa tudi žena ga je rada pila. Bil je skoraj vsak dan pijan in se je pijan vlegel v postelj. Imel je četrto otrok. Prvo je bile dekcle, na duši in telesu zdravo; toda to dekcle sta dobila prej, ko sta žganje piti začela. Trije ostalih, dva fantiča in ena deklica, so bili trepi (bebi), ubogi na telesu in na duši. Teh troje pa sta dobila potem, ko je bil on vsak dan pijan. Brez števila je po svetu otrok siromakov in sirot, ki so je stariši od žganja pijani imeli. Kako hudo, kako hudo, kako strašno je to za stariše!“

Tako torej škof Slomšek v svojem pastirskem listu. Da treznost in pijanost starišev nista brez upliva na večjo ali manjšo nadarjenost otrok, o tem